

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут недељно. По потреби биће ванредних бројева. Претплата се шаље уредништву у Београду „Краљев трг“ до Управе града Београда, а у унутрашњости код овлашћених скупљача или на пошти. Цена је листу: селима, које улазе у састав општине 6 динара. Гостионичарима и механичарима из унутрашњости годишње 16, полугодишње 8 динара. Жандармима годишње 8, полугодишње 5 динара, ну ови се по овој цени могу претплатити само преко својих командира полицијских односно пограничних одреда. Надлештвима у опште 20 динара на годину. За иностранство: годишње 24, полугодишње 15 динара. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи не враћају се.

ЂОРЂЕ А. ГЕНЧИЋ

МИНИСТАР УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

Ма да смо донели слику Господина Министра Генчића у 23. броју нашега листа од прошле године, ми је доносимо сада понова из два разлога. Прво, што хоћемо, да слика представника наше целокупне полиције буде на првој страни првога броја од ове године, а друго још и зато, што сад можемо о Г. Генчићу, као Министру, да кажемо реч две, што раније нисмо могли.

Тек је неколико месеца од како је сео на министарску столицу, па ипак он се је тако саживео са дужношћу својом, толико је напретка учинио у започетим полицијским радовима на остварењу модерне полиције у нас, као да је на томе послу годинама радио. Његова се енергија још од почетка министровања опазила. Познати распис његов, издат за полицијске чиновнике, којим их је упутио на савесно и верно вршење дужности, учинио је своје дејство. Кад је писац ових редова имао част да буде примљен код Господина Министра, да му се представи, Г. Министар му је, између осталог, изволео и ово казати: „Ја хоћу од полицијских чиновника поштење и рад. Нећу се обзирати ни на чију протекцију, нећу гледати на чланове ове или оне бивше

партије, ја ћу само савесне и вредне чиновнике и примати у службу и наградити их. Стараћу се, у колико год будем могао, да се полицијски чиновници награде бољом платом, јер за сада нису довољно награђени, нарочито нижи полицијски чиновници.“

Господина Генчића започети радови на усавршењу полицијске установе заслужују нарочиту пажњу. Одељење за поверљиве послове у министарству унутрашњих дела, дело је његово и оно ће временом бити од оцењене користи за полицијску службу. Албум криваца за полицијске власти, такође је дело за особиту похвалу, које ће остати у историји српске полиције видно забележено. Има пуно изгледа, да ће ова новина, као савршенија, служити за углед и страним полицијама.

Има још много других ствари, које Господин Министар Генчић мисли у нашој полицијској служби да уведе, а о којима ћемо ми у своје време у нашем листу опширно проговорити, што нам,

поред горе наведенога, даје довољно доказа, да је наша полицијска служба нашла у Господину Министру Генчићу изврсног представника свог.

СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА

„Полицијски Гласник“ овим бројем улази у четврту годину свога живота.

Да поново сада излаже свој програм, сматрамо да нема потребе, јер је он и сувише познат и нашој па и страниј публици.

Да је и у трећој години својој „Полицијски Гласник“ вршио свој постављени му задатак, поред општег признања и показаних резултата, има још један доказ више, што је он јаче проширен и на страни и што је у ред претплатника у своје књиге увео још један повелики део страних полицијских надлештава и њихових чиновника.

„Полицијски Гласник“ ће и даље ићи истим путем својим да задовољи своју читалачку публику и савесно да одговори своме постављеном циљу.

На „Полицијском Гласнику“ радиће и у овој години они исти одлични сарадници његови, који су и у прошлој години радили, са још новим снагама из реда наших најпризнатијих криминалиста, књижевника, судских и полицијских чиновника и т. д.

Уредништво „Полицијског Гласника“ има само још једну једину молбу, и њу упућује својим повереницима: да му очувају претплату да не припада и да је што пре пошљу уредништву, како би и са материјалне стране било довољно потпомогнуто.

КРИМИНАЛИТЕТ И СУГЕСТИЈА *)

Један прилог од Др. Машке, капетана — аудитора.

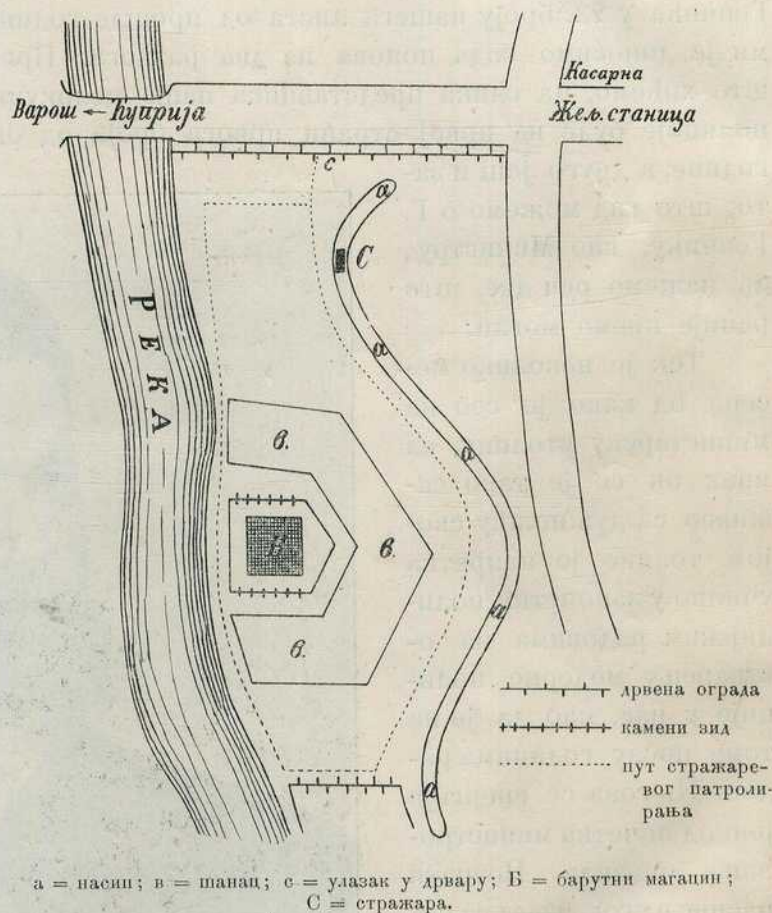
Ја сам, господе, изабрао да се данас позабавимо једним случајем из стране судско-медицинске праксе из области сомнабулизма, који се врло ретко догађа и на који сумњам да би се код нас обратила икаква пажња, а свакојако овакви и слични случајеви могу се појавити и пред српским правницима, те неће бити штетно да се види, како у том погледу треба бити врло обазрив и обратити пажњу на све околности и живот учиниоца дотичног кривичног дела.

Кад се решим да опишем какав кривични случај, у коме се одбрана оснива на томе, да је се дело догодило под утицајем месечине у стању месечарства, то ме на то покреће пре свега потреба за сопственом поуком и учењем, које мислим да добијем добављањем мишљења искусних људи, добрих познавалаца човечје душе. Поука у овој тачки у толико је тежа, што и сам један учитељ судске медицине, као што је Е. Hofmann, не заилази дубље у ово поље, очевидно с тога, што му се и против његовог дугогодишњег рада као судског лекара још није десио ни један сумњив случај извршења кривице у стању месечарства. И судски лекар Dr. Hermann Orloff**) вели, да је случај, који је он описао о једном извршењу кривице, при којој изгледа да је свест о радњи била искључена, будући је оптужени представљен као месечар, први који му се десио у његовој истражној пракси. Па ни овај случај не уноси светлост у питање о месечарству, премда је прво мишљење судског лекара о томе гласило: „Оптужени је извршио паљевицу, која му се меће на терет, у стању прелазног помрачења свести“. „Пружа ли пак“, као што Орлоф вели, „овај случај истражним властима нарочито интересовања, пошто се такви случајеви у судској медицини врло ретко дешавају, а и кад се до-

годе обележавају се као сумњиви“, то изгледа појмљиво што писам могао а да од прашљиве заборави акта не отргнем следеће истраживање и отуда извучем за се поуке и савета, у толико више, што у војно судској пракси извршење кажњиве радње у месечарству долази пред суд лакше, с тога, што већ само напуштање простора одређенога за стражарење чини у смислу војног кривичног законика кривицу тако, да се често дакле не тражи нека нарочита радња. Али ако је војник можда у следећем примеру могао да прескочи, а да тога не буде свеста, преко једног метра високу ограду, која осим тога стоји на стрмој литици, онда би се морало сматрати за могуће, да он у једном таквом буновном стању опали своју пушку на каквог намишљеног нападача, те да се тако окриви за намерно или нехатно убиство.

Пешак Пур при месечини ноћу између 31. октобра и 1. новембра 1895. год., дакле на два дана пре пуног месеца, у 12¼ часова постављен је као стражар у државној дрвари у Олмицу; као такав имао је да патролира по, скицом обележеном путу и као стражар није смео напустити свој простор кретања, а још мање саму дрвару.

Скица дрваре

Једно такво напуштање места чини у смислу војног казненог закона кривицу повреде стражарске дужности. Врата су затворена, а улица од вароши ка железничкој станици уздигнута је заједно са оградом за 1½ метар над дрваром. Ограда је нешто виша од 1 м.

Око 1 часа поручник М. враћајући се из вароши у касарну к своме стану зачу гласну измену речи у правцу од дрваре и у близини Ћуприје, али већ с оне стране исте, баш уза ограду, која дели дрвару од улице, затече пешака Пуре с пушком о рамену где се препире са два грађанина, који му се потужили да их је стражар без икаквог разлога зауставио, ухватио за руке и није хтео да пусти.

На питање поручника М. шта ради овде, Пур је одговорио: „Морам овде да чувам стражу“, а даље упитан, да ли је он постављен овде или у дрвари, одговорио је да не зна. Исти је одговор дао и на питање, како је дошао на улицу и да није прешао преко оgrade.

Ови одговори стражареви и његово цело понашање, нарочито што није чврсто стајао на ногама и што је неразго-

*) Читано на I скупштини „Правничког Друштва“ на Великој Школи.

**) Gerichtlich medicinishe Fälle und Abhandlungen Berlin 1888. св. III.

ветно, и ако не бунцајући, говорио, учинише на поручника М. утисак, да је Пур пијан, али није опазио код њега мирис од пића. Кад је поручник М. ставио Пура под надзор наредника У., који је туда случајно ишао, и отишао главној стражи да заповеди, да се стражар смени, извуче Пур из цепа малу флашицу, баца је и на питање У-ово: шта је у њој било, одговорио је: „вода“.

Смена дође, Пура одведу у касарну, ставе у затвор и оптуже.

При његовом првом саслушању Пур је учинио утисак озбиљног, мирног човека, који је потпуно свестан своје кривице, али је цео случај држао као последицу своје несрећне склоности. На постављена питања одговараше јасно и разговетно, показиваше добро памћење и говораше без особитог узбуђења. Само при помену његове помрле браће и сестара ударио је у плач, задрхтав тренутно целим телом.

Док се тако суд свију лица, која је Пур позвао у своје цивилном животу или војсци једногласно слагаше у томе, да пијанство никада није код њега примећено, изјавио је међутим неки покућар при жандармерији, да је Пур за време свога бављења у Мађарској био потпуно промењен, проводећи раскалашан живот и одајући се пићу. Али ова изјава није учињена као сведоџба пред судом, већ је посредством других лица за њу дознато. После оваког резултата извињања, морало се дакле одговорити на питање, да ли је Пур био одан пијанству, са не. Па и одговор на питање, да ли је Пур ноћ у очи 1. нов. био пијан, морао је према исказу оних сведока, који су с њиме стајали у најближем додиру и поуздано га могли посматрати — испаста одречан. У овом погледу морају бити од највеће важности опаске разводникове и пешака који је Пура сменио. Први, поднаредник В., поставио је Пура на стражу у $\frac{1}{4}$ 7, у $\frac{1}{4}$ 9 и у $\frac{1}{4}$ 1 часа ноћу, и ни у једном случају није приметно какав знак од пијанства или ма само мирис на ракију. Пре последњег разођења у $\frac{1}{4}$ 1 час Пур је спавио у стражарској соби и кад је био пробуђен, држао се је потпуно нормално. При овом разођењу Пур је поучен о стражарским дужностима, морао је уобичајне позиве и изразе поновити, и све се ово догађало без оклевања. Кад је после разводник дошао да смени Пура због напуштања дужности, он је стајао мирно и није ништа одговорио на питање, како је дошао на улицу. И овом приликом учинио је на поднар. В. утисак трезна човека, а ни мирис од ракије није приметно код њега. Кад је дошао у стражарску собу, упитао га је начелник страже, шта је то урадио, одговорио је, да је несрећан и да не зна шта је учинио. Уз пут у затвор молио је Н., предавши му 50 крајцара, да то однесе рукавичару М., јер се тај рачун имао да плати за г. поручника С. Пур је односно тих 50 крајцара тако разумно говорио, осим тога имао је право и без повођења, да Н. није могао приметити ни најмањег трага од пијанства. Н. је и при претресању Пуоровом кад га је одвео у затвор имао прилике да дође с њим у непосредан додир, па није опазио ипак никакав мирис од ракије. Овај мирис, и то „мало“, опазио је наредник У., када је сутра дан испитиван.

Пешак С. је два пута пред Пуром чувао стражу у дрвари, на име до $\frac{1}{4}$ 9 и $\frac{1}{4}$ 1 час, и Пур га је увек при смени разумним начином упознао са дужностима стражаревим. И С. ни у ова два случаја, као ни око $\frac{1}{2}$ 2 часа, када је Пур нађен на улици, није на њему приметно опијеност.

Од стражара нико није видео да је Пур пио ракију.

Још ваља поменути, да је трговац, код кога је Пур купио ракију, потврдио, да је код Пура нађена флашица из његове радње и да он обично опет купује натраг празне флаше.

Они сведоци, који су саслушани код самог гарнизонског суда — а к овима припадају сви сведоци по делу и сведоци по Пуоровом владању пре и после дела, као и по његовом ранијем животу — потврдили су под заклетвом своје исказе. Цивилна лица, која је Пур назначио, нису се могла пронаћи.

Буде ли дакле претпоставка повреде дужности услед пијанства готово са сигурношћу искључена, то би се тицало још тога, да ли ће се наћи свесно напуштање службе, или ће се поклонити вера одговору оптуженога, да он о догађајима у времену од $\frac{1}{4}$ 11 до смени код њуприје око $\frac{1}{2}$ 2 часа ништа не зна, да је дакле дужност напустио у стању потпуне неурачуљивости. С обзиром на ранији живот и историју Пуорова боловања, морала се појавити праведна сумња о његовој пот-

пуној неурачуљивости за време дела, те због тога Пур буде предан гарнизонској болници на посматрање његовог душевног стања. Болница је по истеку шест недеља јавила између осталог следеће: При пријему дао је следећи *status praesens*:

(Наставиће се).

ПОЛИЦИЈСКИ РЕЧНИК.

Општински послови.

Суђење по грађанским парницама

а. Тужба.

Суду општине Жабарске

Пре 6 година трампио сам моју њиву звану у „Бари“ са Милисавом Савићем, оvd., за његову њиву звану у „Пожаревцу.“ За све време смо зиратили ове трамљене њиве, како је који хтео и за добро нашао. Сада пак после 7 година, Милисав одриче трампу и вели, да је ова трампа учињена само за попану, а не земља за земљу, и узнемирава ме у уживању овога мога права.

Услед овога принуђен сам тужити га суду, са молбом да ме суд својом пресудом уведе у право овога мога уговорног права.

За доказ да смо закључили уговор о трампи пре 7 година и да за све ово време ја зиратим ову њиву звану у „Пожаревцу“ позивам се на сведоке: Станоја Милисављевића Цанка Данића, Перу Дулића, Симу Станковића, Андру Петровића, све овдашње.

Како моја земља тако и она, коју сам у трампу узео, има вредност 70 динара.

За ову тужбу и дангубу са плаћеном таксом, молим суд, да осуди Милисава, да ми накнади 30 динара.

24. септембра 1899. г.

Жабари

Никола Спасојевић
из Жабара

Завести ову тужбу, затим одмах средством кмета Николе Лаловића и тројице одборника изаћи на лице места обе њиве о којима је реч у овој тужби и извршити процену истих. По томе одредити рочиште на које позвати парничаре и сведоке ради извињаја и пресуђења овога спора.

24. Септембра 1899. г.

Жабари.

Председ. суда

Процена

Изашли смо на лице места обе оне њиве које се у тужби помињу у „Бари“ и у „Пожаревцу“ и нашли смо да исте, како једна тако и друга вреде 80 динара.

28 IX 99. год.

Жабари.

Писар

Кмет
одборници

б. Белешка.

Рађено 30. Септ. 1899 г. у суду општ. жабарске.

Белешка по спору
Николе Спасојевића оvd.
противу
Милосава Спасића оvd.

Судили
Председник суда

Кметови

Бележио писар

Због одржања уговора о трампи
непокрет. имања.
Вредност 80 динара

На рочишту су обе парничне стране.

На понуду суда парничари се нису могли поравнати.

Тужилац оста при тужби у свему тражећи на име трошка за данашњи престанак 5 динара.

Тужени рече: Пре 7 година доиста сам закључио уговор о трампи са туженим у овим нашим земљама, но не земљу за земљу но за попану и то тако да тај уговор по потреби можемо један другом отказати. Сведоцима на које се позива тужилац не верујем, а на ово што ја кажем заклећу се.

испит сведока:

Станоје Милосављевић, овдаш. способан, стар 32 године каза: до пре годину дана био сам у задрузи као зет код

туженога. Знам да је тужени пре 7 година доиста трам-
пце са тужиоцем земљу у „Бари“ за ону у „Пожаревцу“, и од
тога доба па све до сада зирате ове трамплине земље, сваки
у свом праву. Заклећу се. Дангубе тражим три динара.

Цанко Данић олд., способан, стар 48 година, на питање
каза: И тужилац и тужени говорили су ми да су извршили
трампу ових земаља, земљу за земљу. Заклећу се. Дангубе
тражим три динара.

Пера Дулић олд. способан, стар 60 година, на питање каза:
У свему као и сведок Цанко. Заклеће се. Дангубе тражи 2 дин.

Сима Станковић способан, стар 56 година, каза као и све-
док Петар и Цанко. Заклеће се. Дангубе тражи 4 динара.

Андра Петровић, олд. стар 40 година способан каза: ништа
не знам по овој ствари да сведочим до то да тужени ужива и
зирати тужиоцеву њиву у „Бари“ а овај његову у „Пожаревцу“
од пре 6 година, а како су они то уговорили не знам. Заклећу
се. Дангубе тражим три динара.

Сви сведоци су на своје исказе заклети.

Судски разлози:

Испитом испитаних и заклетих сведока тужилац је своје
тужбене наводе потпуно доказао. Извршеном проценом утвр-
ђена је вредност трамплиних њива свака на по се 80 динара.
Дакле према истој не прелази надлежност за суђење општ. суда.

Тужени своје наводе није ничим доказао, а његовом про-
стом одрицању са једностраном заклетвом, код овако јасних
доказа нема места.

Према свему овоме суд општине жабарске

Пресуђује:

Да учињена трампа између Николе Спасојевића, и Мило-
сава Савића остане у снази, тако да се овом пресудом уведе
у правно господарство за њиву у „Пожаревцу“ тужилац Ни-
кола, а за њиву у „Бари“ тужени Милосав.

Тужени као проузроковач овога спора, да плати туженом
на име таксе и осталих парничних трошкова 12 динара, и да
плати испитаним сведоцима по 2 динара дангубе.

Од суда општине жабарске 30. септ. 1899. г. Бр. Жабари.
Писар

Председник
Кметови

На ову пресуду од стране туженога изјављена је жалба
првостепеном суду и исти ју је уништио са ових разлога: Суд
није могао узети, да су промене земље једнаке и по вели-
чини и по квалитету, само по вештачкој оцени, него је од ту-
жиоца требао тражити уверење о томе, издато према тач. 11.
правила г. министра правде од 4 фебруара 1874 год. Бр. 354.
— § 471 грађ. судског поступка. Кад овако уверење добије
онда нека суд другу пресуду изрече.

Општински суд је акта вратио првостепеном суду са сво-
јим противуразлозима, наводећи да на то има права. Противу-
разлози су му ови: Надлежност општински судова опредељена
је у глави првој грађ. суд. пост., а извиђање и суђење у § 13
грађ. суд. пост. Суд општински држећи се строго ових наре-
ђења, пресудио је поменути спор, по простом извиђању и оцени
доказа, не налазећи да је потребно уверење према распису г.
министра правде, јер тужени ништа не отуђује, једино што је
промена учињена, а материјално стање исто остаје.

Првостепени суд је овај предмет вратио општ. суду са
овим налогом:

Враћам акта овога спора, с препоруком да се поступи по
ранијим примедбама.

Напомињем само зарад објасњења, да овим противураз-
лозима нема места, према јасном наређењу § 20 а грађ. суд.
пост., по коме судија одређен за разматрање, ако чађе да је
жалба умесна, уништава пресуду и наређује ново суђење.

Сем тога општ. суд грешни кад налази да општ. судови
оцењују доказе и суде просто. По § 13 грађ. суд. пост. општ.
судови извиђају само просто а доказе цене по закону.

Надлежност и поступак општ. судова изложени су у гл. I
грађ. пост. По § 13 истог поступка „сваку пресуду општ. су-
дови дужни су у протокол суђења завести, — а и написмено
парничарима издати по наплати таксе“. Г. министар правде
прописао је форму овога протокола, али тај протокол општ.
судови не воде. Зато је био неопходан распис г. мин. правде
од 25 јуна 1899 Бр. 8383. и распис г. мин. унутр. дела од 25
јуна Бр. 14574., по коме се за архиву судску имају задржати
преписи свију пресуда које суд разматра. Али у наведеном оде-

љку, § 13 није одређења форма пресуда, које судови треба да
доставе парничарима и да пошаљу суду на разматрање. Несум-
њиво је да из тих пресуда треба да се види, који је суд судио
предмет спора, побуде и пресуђење. Зато сам и упутио суд да
овако чини.

Изнесећи ову судску радњу у овом даном случају, изјав-
љујемо своје мишљење, да је мишљење г. судије првостепеног
суда потпуно правилно и на закону основано.

Његове примедбе траже уверење у овоме спору, а зашто?
Зато да се одреди то, да према квантитету буде одређено, да
ли извршеном трампом није која страна остала без онога имања
у простору, које земљоделцу, § 471 тач. 4 забрањује за отуђена.
Какав било вид да узима отуђење, продајом или разменом, ипак
се не сме превидети ово наређење закона, јер пропис овога за-
кона не говори о вредности, но простору, дакле квантитету.
Може бити уговор о размени — трампи и повољан за коју
страну, али ипак истом може по о простору — квантитету —
бити повређен пропис § 471 тач. 4. За то резонувању општин.
суда, а нарочито његовим противуразлозима нема места.

Нека општински писари ово приме к знању и нека се у
даним случајевима према овоме управљају, ако желе, да им је
радња правилна и саобразна законим наређењима.

АМИН

Слика из планинске Далмације

Написао С. Матавуљ

Под планином Велебитом, на граници личкој и далматин-
ској, пукла је пространа долина, коју пресеца река, а овећавашу
шума. На источном крају долине издигла се старинска, дво-
бојна и четвртаста зграда са црквом на крају. То је манастир
Св. Богородице, по причању, из времена Немањића. За мана-
стиром, у мањој дољи, налази се прљавор; изнад прљавора, под
самим врхом планине, има заселак од десетак кућа; десно од
реке, по обронцима Велебита, растркало се село Голубић; лево
је друго село, нешто збијеније, и зове се, као и река, као и
манастир, Крупа. У та два села и у засеоку, народ припада ма-
настирској парохији и сахрањује се у заједничком гробљу, које
је одмах иза цркве. Свет је кршан, сиромашан, у мишљењу и
живљењу првобитан, веома привржен старинским обичајима,
чему ће бити главни узрок слаби саобраћај са осталим краје-
вима. Понегде куће су толико размакнуте, да се од једне до
друге не може дозвати. Зимом, кад напада снег, задруге и по-
родице живе осамљено, као у каквим тврђавама, хранећи стоку
у појатама, бранећи се од звераци; лети, младеж са стоком
одлази високо у планину, где се, због паше, често догађају кр-
вави сукоби са Личанима. Старији обрађују оно мало земље, која
може родити кукуруз, јечам, кромпир. Али, и у најљућој зими,
брђани се старају да одрже везу са манастиром, јер доле је
не само црква, него и млин и ковачница, а код калуђера ку-
пују пиће, понекад и жито. С тога, ваљда, зову манастир и
градом.

Једне године, на беле покладе, манастирска је црква била
цуна света. И на узаном трему пред црквом, и по стрмним ка-
меним степеницама, што изводе к њој, начичкали се стасити
горштаки, гологлави, са плетеним перчинима, већином огрнути
црним кабиницама. Така налога бива четири пет пута у години,
о великим празницима и уочи постова; иначе, и за време службе,
људи већином седе пред млином, под старим, гранатим орахом.

Поменути године, велики пост почињаше у половини фе-
бруара, кад се у приморју већ осећа дах пролећа, а кад је под
Велебитом јек зиме. Али те године, баш уочи покладе, силна
југовина раскриви снег по крупској котлини. Набујала река бу-
чаше. Облаци летијаху ка северу, а кроза проблеске сијаше
сунце, те брдом и равницом, од снега и копнине, од светлости
и сенке, од ситногорице и оголене шуме, бејаше преплет ра-
зличја и супротности! Вранци, сенице, стрнадице, чешљикари,
сјатили се у долини, те их стало цвркутање. Богомољци пред
црквом слушају птице, гледају нада се и око себе са изразом
чуђења и задовољства; на сваком лицу огледаше се жеља ве-
дрине и разговора, након дугачке зимње чаме и самотиње...

Летургију је чатио отац Антим, средовећан калуђер, риђе
браде, окошт и жустар. Погледом је косио, а оштро изговарао

свете речи, те је већма изгледало да се свађа и да грди, него да се Богу моли; такав се начин свиђа велебитским горштацима! За певницама појаху два ђака. До њих, у столовима, пребираху бројанице четири калуђера; десно, игуман Серавим и намесник Јосип, обојица лични људи прогрупаних брада; лево, двојица млађих, сухи Силвестар и леги Јустин, (женске га и не зваху друкчије но „лијени дујо“). У првом реду наврстали се капитани (сеоски кнежеви) крупски и голубићи, њихови пристави (помоћници) и остали знатнији домаћини, сви са пиштољима, харбијама и лулама, за кожним пашњачама, са црвеним копоранима, сви са оплетеним перчинима. До игумана стојаше старчић неки, у новом скерлетном копорану са сребрним пуцама, са токама, чистији и угледнији од осталих. То је био Мијат Зелић из села Жегара, које се налази одмах преко брда, иза долине крупске. Мијат, имућан човек, старешина велике задруге, беше познат као велики богомољац и приложник манастирски, те се нико не зачуди видећи га ту, последњег мрсног дана. Иза главара и виђенијих домаћина, збили се остали, све по старештву. Све их је читавом главом надвисо неки Никола Шиљчина, из Голубића, стар човек, али крепак, на гласу због много особина, међу којима беху главне ове: што је био необично носат и грлат, што је због убијства био на робији петнаест година, што је радо мудровао, што је најбоље од свију Голубићана и Крупљана, по претпоставкама, хватао трагове крађама. Иза људи, у препрати, збиле се женске, чија је ношња сасвим као и у Босни, само што девојке носе црвене капе, са црним везом и црним тракама. Људи радо носе токе, пуца, верижице и трепетљике о лулама, али тек женско лудује за свачим што звекеће и блешти! И најстарија баба има у плетеницама по који сребрни новац и на тканицама синцирића, а удаваче и невесте носе силне ђердане, (праве оклопе), од старих ћесарских талира и цванцика, па онда силни сијасет ђинђува, шљокица, трепетљика! У цркви је гушио задах од масла, којим и мушки и женске мажу косу; уз то се помешао мирис од тамјана и воњ од трулежи, који се осећа у старинским храмовима. Кад се калуђери стану крстити и клањати, онда се сав тај горштачки народ превија и жагори, привађајући на свој начин Бога и његове угоднике; онда прогудује жубор и звека од ђердана, синцира, шљокица и трепетљика; онда засењује очи одблесак пламенова са свега тога метала! После тога људи се протежу и зевају и ударе у разговор. Женске то само и чекају. Када то преврши меру, сухи Силвестар истуни из стола, те, мирно, без љутње, викне кроз нос:

— Умукни народе и слушај слово божје!

Тога јутра, на беле покладе, у манастирској цркви, требало је сувише често опомињати „народ“, да слуша слово божје. Зажелео се, брате, разговора и новости, а летургија дугачка! Најпосле, пошто ђаци отпојаше „буди име господње“, кад се предњаци померише с места, ради наворе, отац Антим стаде на двери и махну руком. Неколико тренутака ћутао је, провлачећи прсте кроз риђу браду, па започе:

— Благочастиви ристијани! Чули сте да је почетком месеца покраден Мијат Зелић из Жегара; лупежи му одведоше два најбоља ораћа вола, краву јаловицу и десет бираних овнова...

— Валај, Голубићани нису, заиста! викну Никола Шиљчина.

— Валај, ни Крупљани још мање! додаде други.

— Валај, неко јест! рећи ће трећи.

Отац Силвестар замлатара дугачким рукама и надвика их:

— Умукни, народе, кад свештеник говори!

Антим, сав накомстрешен и црвен, настави:

— Дакле, два вола, крава и десет брава, — ту је штете најмање стотину тврдих талира! А познато је целој Буковици*) да је Мијат поштен човек, да никада, ни у младости, није туђе узимао, да је богомољан и велики приложник ове свете обитељи! Мијат је огласио по црквама и давао саопштине двадесет талира, овна и мех ракије, па му није помогло; заклињао је неке сумњиве људе у свом селу, па му није помогло! Е, сад, је ли право да злотвори Мијатови остану некажњени?

— Није право! затути више гласова у цркви.

— Ето, глас народа, глас сина божјег! настави Антим...

Мијат је дошао јутрос и молио нас је, да ударимо клетву на његове злотворе, и ми смо пристали, да баш данас, кад улазимо у часни пост, кад вас је толико на окупу, мећемо амин

на кривце, и то не мали, обични амин, него онај велики из књиге Давидове, који увек постигне грешнике!...

Никола Шиљчина опет прекиде калуђера:

— Е, валај, ја кажем, да то није право, па сад да су овде сва четири патријара и све владике!!

— А шта није право, Шиљчина, болан! викну Јосип намесник, скрстив руке... Је ли твоја памет мимо све наше, и што се ти незван у свашто петљао, те се нема мира од тебе ни у цркви!

Никола се прогура пред главаре, па и он скрсти руке. Очи су му севале, сваки му је мишић играо на лицу, — преобрази се стар човек у помамна, неустрашима хајдука! И одговори дерући се:

— Није право овако изнебуха ударати велики амин, од кога се човек већ не диже! Сетите се шта је било због похаре удовице Марије Веселиновића! Није заглавио само кривац, него се угасила цела кућа! Ја велим: једно је заклињање и мали амин, од којих Бог често окрене главу, а друго је велики амин из књиге Давидове! Ја велим: кад већ хоћете да дођете до тога, право је да напред огласите, да се народ препане! Јер, сигуран сам, кад лупежи чују, да ће се у манастиру држати велика клетва да ће се препаста и штету намирити! Може бити, узети саопштину, — а то је, најзад и право! Је ли овако, браћо? Је ли право да убијемо своју браћу, а да им барем напред не дамо хабера!? Реци ти, Мијајло! твоја је најстарија!

(Наставиће се).

М Р А З

од

Ј. Адамовића

Никада у универзитетској вароши Г... није било такве зиме као 1894 године. Човек није могао ни десет минути проведи на улици а да га не спопадне бол по лицу, као да га неко иглама по истом боцка. Здана у дан брисао је хладан ветар улице, ледећи пролазницима дах са усана. Читаве свеће од леда вишаху људима са бркова, а коса и брада бељаху се од иња као да је све уједанпут остарело и оседело. Свакоме се по хитњи видело да једва чека да стигне на мету и да што пре сврши посао, па да се повуче у топлу собу. Па тек ноћи! Са челичастом сивог неба трепераше безброј звезда са неком меланхоличком дрхћућом светлошћу, као да и оне цвокоћује од зиме једва чекају да прође ноћ, па да се повуку у топлије регионе. Улице беху већ у девет часова потпуно пусте, само из даљине одјекивали би по кадкад хитни кораци каквог ревносног члана кафанског друштва, којег је помисао на чашу врелог пушча или чаја у веселом друштву, измампа из топле собе, па га натерала да пројурити кроз усамљене улице које воде кафани.

Једно после подне, после такве једне ноћи, седео је правник Јоца М. у кафани „Хабсбург“, срчући из малене шољице своју „мока браин“ и гледајући зловољно кроз велики прозор на пуну улицу, на чијој се калдрми један сунчани зрачак узалуд трудио да уништи иње, које је између камених плоча лежало.

„Кад човек овако из топле собе посматра чисте беле тротоаре и ведро небо, рекао би да је напољу Мај месец, а овамо чим изађе напоље отпадне му нос од зиме...“

„Господине докторе, вечерњи лист?“ прекиде га келнер.

„Тха, дајте га амо.“

Он узне лист, па досадним погледом прелете рубрику дневних новости. Таман да га остави опет на страну, а око му заше за нотицу са натписом „Смрзла се“, и он прочита:

„Јутрос око шест часова опазно је жандар на једној клупи у варошком парку једну младу женску, која је, како му се на први поглед учинило, ту спавала. Пришавши да је пробуди, пађе да је сва хладна и укочена. Покушаји који су одмах на лицу места предузети да се сиротица поврати у живот, остали су на жалост без успеха. Дозвани лекар констатовао је смрт услед зиме.“

Правник остави лист механички на страну па се замисли. Доиста је ноћас био страховити мраз; особито пред зору. Када је ноћас, тако око два сата, устао да откључа кашину и да ону досадну луду Хедвигу пусти напоље, цвокоћу му зуби од

*) Крајина под Велебитом. Пис.

зиме, у пркос старе топле бунде коју је био огрнo, тако да је једва чекао да се дочена кревета... Брр! он се стресе. При самој помисли на ноћашњицу спападе га језа, у пркос топле пећи иза леђа.

„Шта ли човек мора осећати при таквом умирању? Можда таква смрт и није тако страшна као што се нама чини. Дрхћући од зиме тражи човек склоништа, па кад га не нађе он се шићури ма где, увлачећи се све више и више у себе. Немоћ га лагано обузима као сан, и док му се мисли баве прошлoшћу, изгубљеном срећом и пролећем, савлада га немоћ сасвим, и он без икаквог бола заспи... да се никад више не пробуди!

Правникове се мисли вратише далеко натраг у дане његовог детињства. Беше леп, летњи дан. Сунчани зраци продирући кроз густо лишће велике липе, кретаху се лагано тамо амо по зеленој пољани која је окружавала велики бунар у карсари. Цветови прстенка, чије бело-жуте главице вираху из зелене траве, лелујаху се лагано под поветарцем, који тихо чарлијаше. А на трави лежаше, окружена цветовима, лешина једног војника, којег су чежња и бол за кућом и селом, а можда и војнички живот, отерали пре осам дана у велики бунар, где га другови тек сад нађоше и извукоше. Са разрогаченим очима и уплашено-зачуђеним погледом посматраше дечко, који је дошао да бере прстенак, огромну главурду војника са које је сва коса опала, чудећи се како је могао војник да одебља, да му чак и широке кавалериске чакшире морадоше пући.

Па онда онај комшија, богати трговац који је једнога дана пројурio себи куршум кроз главу. И њега је дечко видео. Седео је у једном углу своје софе са испруженим ногама и млитаво висећим рукама. Глава му беше клонула на груди, а малени револвер лежаше поред ногу на поду. Лева страна лица беше лако опрљена, а на слепом оку налазаше се малена рупица, из које се једна велика капља крви упутила на ниже па се на сред образа задржала. Изгледало је као да је мозак самоубице хтео да да изрази своје изненађењу, јер капља личаше са својим крвавим трагом потпуно знаку дивљења.

Обоје, и удављеника и револвером убијеног, већ је једном видео, а сада му случај пружа прилику да види и смрзнутог. Знао је, да сви мртваци, пре но што се сахране, леже у мртвачкој кући, и он се реши, у пркос зиме, да оде да види и таквог мртваца.

Он зовну келнера, плати кафу па обухавши зимски капут и подигнувши јаку на истом, изађе из локала па се упути у мртвачку кућу, која се је у близини налазила.

Када је у исту ступио удари му у сусрет онај необични задах, састављен из мириса тропског зеленила, горећих воштаница и фарби којом се мртвачки сандуци фарбају; задах по коме се већ на сто корачаји даљине да осетити близина мртваца. Зидови комора, једа од друге дрвеним преградама одвојене, беху застрвене црном чојом на којој се блистаху крстови и венци од посребрног метала. На средини сваке коморе стајао је по један мртвачки одар са мртвацем, опкољен горећим свећама и разноврсним паллама и другим зеленилом. Правник корачаше из једне коморе у другу, тражаше смрзнуту жену и посматрајући притом мртваце. У првој комори лежаше један старац чије се чело губило у ћелаво теме, по коме је лишће окружавајућих га палми, при треперећој светлости свећа, цртало фантастичке слике. У другој лежаше млада жена по чијем се тавно-бледом, мршавном лицу са јако испупченим јагодицама, јасно видело да ју је смрт спасла дуге и тешке болести.

Мирис који окружаваше мртваце удари правнику у главу, и он се реши да не тражи дуго, но да старца, који је обучен у дугачки зимски капут, са портирским штапом у руци стајао на улазу, упита за лешину смрзнуте женске. Овај га упути у једну споредну велику одају, где у простим нефарбаним мртвачким сандуцима, или само у црно платно увијене, лежаху лешине варошке сиротиње. Он уђе у исту. Овде владаше дубока тишина коју је само по кадкад прекидала зврка точкова, када би која кола пројурила кроз смрзнуту шосирану улицу. Ваздух у овој одаји, где не беше ни зеленила ни горећих свећа, беше чист али хладан и влажан. Голи, прљаво-бели зидови окружаваху велики простор који беше готово празан; само у једном углу лежаху напоредо два проста мртвачка сандука од чамових дасака и једна проста, црно префарбана носила, на којима...

Правник стаде на једанпут као укопан па бесвесно и разрогаченим очима посматраше лешину, која је увијена у црно

платно лежала на носилима. То бледо, узано лице са великим црним обрвама; та малена уста са поплавелним уснама, кроз које се бељаху леци, ситни, сада чврсто стиснути зубићи... Та то је... Правнику се смрче пред очима.

„Хедвига!“ оте му се као јаук из груди.

Он пређе себи руком преко очију као да хтеде пребрисати немилу слику и растерати ону масу светлаца који му пред очима играху као мушице у мраку. Узалуд, Хедвига лежаше и даље на носилима.

Један узан сунчани зрак који је кроз мутно стакло продро у одају, лебдео је, лагано се крећући, преко бледог лица мртве девојке, тако да је изгледало као да јој се усне мичу. Правник не могаше даље гледати. Колена му клецаху и он посрћући изађе из одаје. Напољу га опет дочека мирис зеленила и горећих свећа и сада би зацело пао да га старац са портирским штапом није ухватио под мишку, и извео напоље на хладан зимски ваздух.

Хладноћа га опет поврати али му глава и даље зујаше. Морао је све силе да напрегне да би скупio своје мисли, али узалуд. Једино што му се у глави врзло било је питање: „како је то могло бити?“ које је по стоти пут понављао.

„Да, како је то могло бити?“

Већ пре две недеље био је са њом раскрстио. Изрично јој је рекао да неће да зна више за њу, и да га остави на миру. Два месеца је морао трчати и пре и после подне као луд у кафану где је била касирица, док ју је добио. Читавих осам дана, слана у дан, састајао се је са њом, било код ње, било у стану. Купио јој је и лепу златну иглу, па шта хоће више. Није она једина. У осталом, са касирицама он не води љубав; кад би се хтео везати само једном, онда би знао нешто боље, па пример жену оног гимназиског професора, или удовицу трговца М... Све јој је он то пре две недеље лепо и потанко разложио. Она га је мирно саслушала, није чак ни плакала, па онда отишла. Био је већ сасвим заборавио на њу, када ал прошле ноћи, било је дванаест прошло кад је кући дошао, а он је затече у својој соби. Лежала је на софи читајући при запаљеној лампи једну од његових књига; сасвим као да је у њеној рођеној соби.

Одкуда она ту? Како је ушла?

Дошла је да види шта ради. Казала је његовој газдарици да ју је он позвао, па јој је ова отворила и пустила је унутра.

Шта је знао да ради? У осталом...

Али она није била дошла само да га види. Тек што јој је пошло за руком да га одобровољи и разнежи, поче му пребацити. Он хтеде спавати али му она не даде мира.

„Зашто си отпочео са мном кад си ме већ после осам дана мислио оставити? Шта сам ти учинила? Зар мислиш да то свака девојка тако олако узима?“

„Остави ме на миру, хоћу да спавам.“

Она поче плакати.

„А знала сам какав си, али зар сам се могла одбранити од тебе? Два месеца ми ниси дао мира; хиљаду пута си ме уверавао и клео се да сам ја једина и прва коју доиста искрено љубиш, и да се са мном нећеш титрати као са другим!“

„Остави ме на миру, кажем ти!“

„Због тебе сам сада и без службе. Док си долазио у кафану ниси се одмицао од бифета, и ниједан гост није могао да проговори реч са мном а да га ти ниси почео изазивати; зато ми је господар, чим је приметно да сам се с тобом упустила, и отказао службу. Право је и имао, касирица мора са свакиим гостом да буде љубазна и да се шали. Али ти...“

„Ако још једну проговориш, бацићу те напоље!“

„Напоље да ме избациш!? то је дакле...“

Даље није могла. Скочио је из кревета, дохватио је за мишку и једним јединим потезом висаше јој горњи део тела из кревета.

„Напоље!!“

Запаливши свећу, дохвати њене хаљине које лежаху на једној столици, па јој их баци пред ноге.

Она стајаше као кип поред кревета, па га гледаше својим великим, црним, пуних суза очима, уплашено и у исто време зачуђено, као да је изненада пробуђена из сна па не може да дође к себи и да појми шта се то догодило.

„Гледај да се торњаш!“

Она се саже за хаљине па се поче механички и као у сну облачити. Он обуче панталоне, огрну стару бунду па узе кључ од капије.

»Хоће л' бити?!«

»Ево, ево, идем.«

Дошавши до собних врата, она застале, пређе руком преко чела, погледа га још једном узневерено, па рече готово нечујно

»Где ћу сада... Све је закључано... полиција.«

»Напред!«

Лагано, готово вукући се силазила је низ степене. Он је ишао напред па сивавши доле откључа капију. Она застале са тренутак као да се је грозила да уђе у пусту, месечином јасно осветљену улицу, али он груну капијом, закључа исту па цвокоући зубима од зиме отрча, све по два степена прескачући, горе у своју собу.

Вацввши бунду на софу паде му поглед на женски огр- тач којег је девојка у хитњи и забуни заборавила.

Ето тако је било. Проклета јарост навела га је на тако брутално дело и сада...

Узано, бледо лице јадне девојке изађе му пред очи. Уз- верени, болно-молећи поглед којим га гледаше као да хтеде молити: »Не терај ме напоље, зима је,« продираше му као уси- јана игла у мозак. Нешто што му се као у грудима откиде, стаде се лагано дизати, застале у грлу па га стаде гушити. Као у неком пркосу хтеде подићи главу, али га снага издаде и он стаде на сред улице, покри лице рукама па прстења гласно:

»То нисам хтео! То нисам хтео!«

ЗЛОЧИН И КАЗНА

РОМАН Ф. М. ДОСТОЈЕВСКОГА

с РУСКОГ Јефта Угричић

34

- Шта желите? одазва се један од вратара.
- Јеси ли био у полицији?
- Баш сад. А што питате.
- Јесу ли још тамо?
- Тамо су.
- Је ли тамо и помоћник?
- Био је неко време. Шта би хтели?

Раскољников не одговори, него стаде поред њих, зами- сливши се.

— Долазио је, да гледа стан, рече старији раденик, при- лазећи.

— Какав стан?

— Па у коме радимо. »Зашто су, каже, опрали крв? Овде се, вели, десило убиство, а ја сам дошао да погодим овај стан.« И стао је звонити на звонце, у мало што га није откинуо. Хајдемо, рече, у полицију, тамо ћу рећи све. Навезао се.

Кућни је надзорник, у неодлучности, намрштено мерил Раскољникова.

— А ко сте ви? викну он сурово.

— Ја сам Роџон Романић Раскољников, некадашњи ђак, а станујем у кући Шиљовој, овде у сокачићу, недалеко одавде, у стану № 14. Заштај код вратара... он ме зна.

Раскољников је то све изговорио некако лено и замиш- љено, не осврћући се, и постојано гледајући на улицу, коју је све више хватало мрак.

— Па зашто сте долазили у овај стан?

— Да га видим.

— Шта имате тамо за гледање?

— Треба га ухватити, па одвести у полицију! умеша се на једанпут грађанин, па ућута.

Раскољников превали преко рамена очима на њега, по- гледа га пажљиво и рече такође лагано и лено:

— Хајдемо!

— Јест, треба га одвести! прихвати охрабрани грађанин.

— Зашто је он због тога долазио, какве намере има, а?

— Пијан је, а можда и није, Бог би га знао! промрмља раденик.

— Ама шта хоћете ви? викну опет кућни надзорник, који се поче озбиљно љутити: — шта си се навезао овде?

— Бојиш се, да идеш у полицију? с подсмехом му рече Раскољников.

— Зашто да се бојим? Шта хоћеш ти од нас?

— Лопужа! викну жена.

— Ама нашто се с њиме објашњавати, викну онај други кућни надзорник, крупан мужик, у раскопчаној кабаници и са кључевима за појасом. — Одлази!... Разуме се, да је лупеж... Одлази!

И дохвативши Раскољникова за рамена, баца га на улицу. Овај се спотаче, али не паде, него се исправи, ћутећи погледа све гледаоце и оде даље.

— Чудан човек, проговори раденик.

— Чудан је постао свет, рече жена.

— А требало га је одвести у полицију, додаде грађанин.

— Не вреди с њима отпочињати, одлучи велики вратар.

— То је неки лупеж! Сигурно је, да сам то и тражи, а от- почнеш ли, не откачи се лако... Знамо ми то!

»Да ли, дакле, да идем, или да не идем«, размишљао је Раскољников, заставши на сред улице на раскрсници и освр- ћући се унаоколо, као да очекује од кога год последњу реч. Али се ништа ни откуда не одазва; све је било пусто и мртво, за њега јединог...

На једанпут, далеко, на двеста корачаји од њега, на крају улице, у све гушћој помрчини разабра он неку гомилу, говор, узвике... Усред гомиле стајао је некакав екипаж... Преко улице треперио је пламичак.

»Шта је то?«

Раскољников окрете десно и пође према гомили. Он се хватало за све, и хладно се осмехну, кад је на то помислио, зато је сада већ несумњиво одлучио ићи у полицију и тврдо знао, да ће овога часа бити свему крај.

VII.

На сред улице стајала су господска, елегантна кола, за- прегнута паром ватрених зеленка; у њима није било никога, па и сам кочијаш, сивавши с кола, стајао је поред њих; коње су држали за оглавнике. Унаоколо се гурала гомила народа, а пред свима полицајци. Један је од њих држао у руци за- паљен фењерић, којим је, нагињући се, осветљавао нешто на калдрми, поред самих точкова. Сви су говорили, викали, узди- сали; кочијаш је изгледао збуњен и само је овда онда понављао.

— Каква несрећа! Госпде, каква несрећа!

Раскољников се, у колико је могао, проби кроз гомилу, и најзад угледа предмет целе ове галаме и радозналости. На земљи је лежао овога тренутка коњима прегажен човек, оне- свешћен и сав крвав, по изгледу веома бедно одевен, али у »отменом« оделу. С лица и главе текла му је крв; лице му је било све изубијано, огуњено, изгњечено. Видело се, да га нису од шале прегазили.

— Баћушке! јадиковао је кочијаш: — како ту човек да пази! Да сам јурио, или да му нисам викао, хајде-де; али сам возио полако, кораком. Сви су видели: ало сви лажу, лажем и ја. Пијан човек не пази ни на шта, — то је познато!... Ви- дим га, како прелази преко улице, како посрће, само што не падне, — викнуо сам једанпут, па други и трећи пут, па сам и коње задржао; а он им управо под ноге баш и паде! Да ли нарочито, или је био и сувише пијан... А коњи млади, плаш- љиви, — тргнули, а он дркнуо — они још горе — и ето несреће.

— Јест, тако је било! чу се из гомиле глас неког очевидца.

— Викао је, то је истина, трипут му је довикивао, — одазва се други глас.

— Акурат трипут, сви смо чули! викну трећи.

У осталом, кочијаш није био баш много забринут и упла- шен. Видело се по свему, да је екипаж био својина богатог и уваженог господара, који је негде очекивао на његов до- лазак; полицајци су се већ поприлично забринули, како да се удеси ова последња околност. Прегаженога је требало однети у полицију, па у болницу. Нико му није знао имена.

Међутим се Раскољников прогуро и наже још ближе. На- једанпут фењерић јасно осветли лице несрећниково: он га по- знаде.

Ја га познајем, познајем га! повика он, пробијајући се сасвим у напред: — то је чиновник, отпуштени, титуларни са-

ветник, Мармеладов! Он станује одмах овде, у Козељевој кући... Брзо по доктора! Ја ћу платити, ево!

Ту извади из џепа новац и показа полицајцу. Био је ванредно узбуђен.

Полицајци су били задовољни, што су дознали, ко је прегажени. Раскољников је и себе именовоао, дао своју адресу, и наваљивао свима силама, као да се ствар тицала његовог рођеног оца, да се онесвешћени Мармеладов што пре пренесе у свој стан.

— Ето овде, трећа кућа, наговарао је он, — код Козеља, немца богатога... Сигурно је сада, пијан, кући ишао. Познајем га... Он је пијаница... А код куће породица, жена, деца и кћер једну има. Колико треба још док се одвуче у болницу, а овде је сигурно и доктор у кући! Ја ћу платити, та ја ћу платити!... Бар ће га његови неговати, одмах ће му помоћи, а до болнице би могао и умрети...

Он је чак успео да некоме тутне неопажено нешто у руку; ствар је, у осталом, била јасна и законита, и свакојако је помоћ овде била блика. Прегаженога подигоше и понесоше; нађе се и помагача. Козељева кућа била је одатле на тридесет корачаји. Раскољников је ишао позади, пажљиво придржавао главу и показивао пут.

— Овуда, овуда! По степеницама треба с главом на више уносити; окрените... ето, тако! Ја ћу платити, ја ћу захвалити, мрмљао је он.

Катарина Ивановна, као и увек, чим би само добила тренутак времена, одмах је отпочињала ходати горе доле по својој собици, од прозора до пећи и натраг, чврсто скретивши руке на грудима, говорећи сама са собом и кашљући. У последње време она је почела све се чешће и више разговарати са својом старијом девојчицом, десетогодишњом Пољњом, која ма да још није много разумела, али је зато веома добро схватила, да је матери потребна, и с тога је непрестано пратила својим великим паметним очима, и свима се силама трудила, да се покаже, као да све разуме. (Наставиће се).

ПОТЕРА.

Три наоружана зликовца напали су 31 пр. мсца. између 5—6 часова пре подне на Мирка Ковачевића, трговца из Крушевца а на путу од клисуре „Јанкове“ до Крушевца и том приликом отели му и однели: 4300 динара у новчаницама, 2524.65 дин. у сребру и никлу и множину срећака класне лутрије од I-ве класе XV-ог кола. Сва три зликовца била су одевена у одело сукнено, двојица су били крупног а један малог стаса. Начелник среза копаоничког депешом Бр. 10328, моли све полициске власти за најживље тражење ових зликоваца. Акт управе града Београда Бр. 60.

Ноћу, између 27—28 пр. мсца, непознати лопови извршили су опасну крађу Михаилу Васићу, трговцу из Ниша, и том приликом, украли му и однели: неколико комада порхета у боји, преко 30 комада истих, црних шешира, на чијим се поставима налазе фирме: „Брадић и Стојановић“ и „Раде Михаиловић и друг“. Поред тога: 20 комада седефских перореза, око 50 комада разних новчаника од коже и мушеме, неколико брошева и минђуша, кишобрана, сунцобрана, 29 метара црвеног сатина и још неке ситнице. Начелство округа нишког депешом № 25348 моли све полиц. власти, да ловове са похаром у својим домањима живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Акт Управе гр. Београда Бр. 31629.

Рада Жакуља, родом из Вршце села, општине кореничке, котара кореничког у Хрватској, по занимању цигљар, решењем првостепеног шабачког суда од 7. марта 1894. год. № 4357, стављен је под суд и у притвор, због тешке повреде тела нанете својој жени Зорки, — па је пуштен на јемство, да се из слободе брани. Слободу је злоупотребио и незнано где побегао. Раде има 34. године, стаса високог, крупан, у лицу плаво-смеђ, а на врату има знак од болести шкрофула. Првостеп. шаб. суд, актом од 20. дец. т. г. Бр. 26684/96 моли све власти да Раду потраже и њему спроведу. Пронађени може се спровести и Управи града Београда, с позивом на Бр. 31582.

Петар Стевановић, циганин, који је био у притвору начелства округа крагујевачког због крађе, 18. тек. мсца побегао је из болнице крагујевачке, камо је на лечењу био. Петар има 27. год., омален је, сувољав, црномањаст. Начелство крагујевачко актом својим № 19804, моли све полициске власти да Петра у својим домањима живо потраже и у случају проналаска њему стражарно спроведу. Пронађени Петар може се спровести и Управи града Београда с позивом на акт Бр. 31719.

ТРАЖЕ СЕ

Сретена, сина Петра Радојевића, земљоделца из села Михајловца, среза трстеничког, тражи начелство округа крушевачког актом Бр. 11. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или управи града Београда на Бр. 153.

Анђелка Васиљевића, родом из Врање, тражи начелство округа подунавског актом Бр. 20105. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом начелству, или управи града Београда с позивом на Бр. 31441.

ИЗЈАВЕ, ПОРУКЕ И ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

У 51. броју нашега листа од прошле године обећали смо да ћемо у овој години повећати наш лист са додатком, ако нам сви измире дуг од прошлих година, али, како нам извесни срески начелници још нису своје дуговање измирили, то сад нисмо у могућности ни наше обећање да испунимо. Молимо дакле среске начелнике, да похитају како са дужном претплатом, тако и са претплатом за ову годину, како би бар од 1 фебруара могли да отпочнемо са додатком.

У данашњем броју не доносимо ни једну слику криваца. Од сада ћемо их изостављати из бројева у којима будемо донесли слике полициских старешина, сем случаја кад наступи прека потреба.

Постараћемо се да задовољимо један део наших претплатника из унутрашњости, који траже да изнесемо у нашем листу и слике окупних старешина. То ћемо отпочети кроз две три недеље. После овога донећемо и неколико слика наших среских начелника.

Част нам је јавити поштованој читалачкој публици, да смо од 19 децембра прошле године покренули лист

„ВЕЧЕРЊИ ГЛАС“

Намера нам је, да овим дамо нашој читалачкој публици један ваљано уређен вечерњи лист. И пријем листа код публике још сад у почетку храбри нас да смо у томе и успели.

Наш лист доноси: најновије и најгачније београдске вести; телеграме са стране и из унутрашњости; вести о раду скупштинском; вести из народа; вести из друштва; вести из стране штампе; врло интересантан роман: „Човек под образином“; занимљиве причине и фељетоне; различности; шалу и т. д. и т. д. „Вечерњи глас“ је једини лист, који доноси сваког дана, списак свију путника приселих у Београду.

Врх свега тога наш лист има и једну новину. Ми смо се обвезали уредништву „Пол. Гласника“, да слике са потерницама појединих зликоваца, ловова и варалица, доносимо и у нашем листу ради тога, да би их и шира публика познати могла, и, што је главно, обвезали смо се да поједине хитне потернице, чим се потреба укаже пуштамо у наш лист — по могућности и са сликом — како чекање на „Полициски Гласник“, који само једном недељно излази, не би створило прилику овим поквареним људима, да што боље себи затуре траг и тим што више посла створе полициским и општинским властима.

Наш лист стаје на годину 12 динара, пола године 6, четврт године 3. Ко се код поште претплати у току овог месеца добија и све бројеве испочетка бесплатно.

С ПОШТОВАЊЕМ УРЕДНИШТВО

„ВЕЧЕРЊИ ГЛАС“

БЕОГРАД — КНЕЖЕВ СПОМЕНИК БР. 9.